

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРКООПСПІЛКА
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний
інститут

Кафедра соціально-гуманітарної та загальноекономічної
підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

ХКТЕІ

В. С. Церклевич

“ 25 ” лютого 2021 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
з української мови та літератури
для навчання за освітнім ступенем бакалавр
на основі повної загальної середньої освіти**

Розглянуто та схвалено на засіданні
кафедри соціально-гуманітарної та
загальноекономічної підготовки
Протокол № 6 від 27.01.2021 року
Голова циклової комісії
Т. Матвійчук
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програма вступних випробувань з української мови та літератури для вступу на навчання за освітнім ступенем бакалавр на основі повної загальної середньої освіти / Хмельницький, ХКТЕІ, 2021, 21 с.

Укладач: Дудар І.П.– викладач філологічних дисциплін

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Програма вступного випробування з української мови та літератури	6
2.1. Українська мова	6
2.2. Українська література	12
3. Список рекомендованої літератури	15
4. Критерії оцінювання знань	17

1. Загальні положення

Зміст роботи визначено Програмою зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури для осіб, які бажають навчатися за освітнім ступенем бакалавр на основі повної загальної середньої освіти, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року № 696.

Загальна кількість завдань роботи – 58.

На виконання роботи відведено 180 хвилин.

Робота має три частини.

Частина 1 «Українська мова» містить 33 завдання різних форм. Відповіді на ці завдання треба позначити в бланку відповідей А.

Частина 2 «Українська література» містить 24 завдання різних форм. Відповіді на ці завдання треба позначити в бланку відповідей А.

Частина 3 «Власне висловлення» містить одне завдання відкритої форми. Відповідь на це завдання треба записати в бланку відповідей Б.

Робота для вступу з української мови та літератури містить завдання трьох форм:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (1–23, 29–33, 34–53). Завдання має основу та чотири або п'ять варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважають виконаним, якщо учасник вступного випробування вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей А.

2. Завдання на встановлення відповідності («логічні пари») (24–28, 54–57). Завдання має основу та два стовпчики інформації, позначені цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважають виконаним, якщо учасник вступного випробування зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Д) у таблиці бланка відповідей А.

3. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (58). Завдання передбачає створення вступником власного висловлення на дискусійну тему в бланку відповідей Б.

2. Програма вступного випробування з української мови та літератури

2.1. Українська мова

Назва розділу	Зміст мовного матеріалу
1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія	Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення йо, ю. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови
2. Лексикологія. Фразеологія	Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова.

	Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми
3. Будова слова. Словотвір	Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова
4. Морфологія 4.1. Іменник	Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників.
4.2. Прикметник	Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників

4.3. Числівник	Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат
4.4. Займенник	Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників
4.5. Дієслово	Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то. Дієприслівник як особлива форма

	дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот
4.6. Прислівник	Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу
4.7. Службові частини мови	Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови. Частка як службова частина мови. Правопис часток
4.8. Вигук	Вигук як частина мови. Правопис вигуків
5. Синтаксис	Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.
5.1. Словосполучення.	Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення

5.2. Речення	Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю: другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних компонентів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення)
5.2.1. Просте двоскладне речення	Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом та присудком. Тире між підметом і присудком.
5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні	Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот
5.2.3. Односкладні речення	Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні)

5.2.4. Просте ускладнене речення	Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами; Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки: непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні
5.2.5. Складне речення	Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення
5.2.5.1. Складносурядне речення	Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні
5.2.5.2. Складнопірядне речення	Складнопірядне речення, його будова. Головна й пірядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопірядному реченні. Основні види пірядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопірядні речення з кількома пірядними, розділові знаки в них
5.2.5.3. Безсполучникове складне речення	Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому

	складному реченні.
5.2.5.4. Складне речення з різними видами зв'язку	Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому
5.3. Способи відтворення чужого мовлення	Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки, в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом
6. Стилїстика	Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки
7. Розвиток мовлення	Види мовленнєвої, діяльності; адресант і адресат; мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне, мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів

2.2. Українська література

Назва розділу	Зміст літературного матеріалу
1. Усна народна творчість	Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень Пісні Марусі Чурай «Віють вітри, віють буйні», «Засвіт встали козаченьки».

	Історичні пісні «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль» Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла»
2. Давня українська література	«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги) «Слово про похід Ігорів» Григорій Сковорода «De libertate», «Всякому місту звичай і права...», «Бджола та Шершень»
3. Література кінця XVIII початку XX ст.	Іван Котляревський «Енеїда», «Наталка Полтавка» Тарас Шевченко «Катерина», «Кавказ», «Сон («У всякого своя доля»)», «І мертвим, і живим, і ненародженим...», «Заповіт» Пантелеймон Куліш «Чорна рада» Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я» Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1,4 частини) Іван Карпенко-Карий «Мартин Боруля». Іван Франко «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні?...», «Мойсей»
4. Література XX ст.	Михайло Коцюбинський. «Тіні забутих предків», «Intermezzo» Василь Стефаник «Камінний хрест» Ольга Кобилянська «Valse mélancolique» Леся Українка «Contra spem spero!», «Лісова пісня» Микола Вороний. «Блакитна Панна». Олександр Олесь «Чари ночі», «О слово рідне!...» Павло Тичина «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «О панно Інно...»

	<p>Максим Рильський «У теплі дні збирання винограду...»</p> <p>Микола Хвильовий «Я(Романтика)»</p> <p>Володимир Сосюра «Любіть Україну!»</p> <p>Валер'ян Підмогильний «Місто»</p> <p>Юрій Яновський «Майстер корабля»</p> <p>Остап Вишня «Моя автобіографія», «Сом»</p> <p>Микола Куліш «Мина Мазайло»</p> <p>Богдан-Ігор Антонич «Різдво»</p> <p>Олександр Довженко «Зачарована Десна»</p> <p>Андрій Малишко «Пісня про рушник»</p> <p>Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти - людина?», «Задивляюсь у твої зіниці...», «Лебеді материнства»</p> <p>Василь Голобородько «Наша мова»</p> <p>Олесь Гончар «Модри Камень»</p> <p>Григір Тютюнник «Три зозулі з поклоном»</p> <p>Василь Стус «Господи, гніву пречистого...»</p> <p>Іван Драч «Балада про соняшник»</p> <p>Дмитро Павличко «Два кольори»</p> <p>Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай»</p>
5. Твори українських письменників емігрантів	<p>Іван Багряний «Тигролови»</p> <p>Євген Маланюк «Уривок з поеми»</p>
6. Сучасний літературний процес (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)	<p>Загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як літературне явище</p>

3. Список рекомендованої літератури

1. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література» (1-2 частини). Київ: Грамота, 2020. 640 с.
2. Українська мова. Зовнішнє оцінювання: Навчальний посібник з підготовки до зовнішнього оцінювання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: УЦОЯО, 2007. 52 с.
2. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Педагогічна преса, 2005. 288 с.
3. Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. Київ: Грамота, 2005. 240 с.
4. Бондаренко Н. В., Ярмолюк А. В. Українська мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Освіта, 2005. 272 с.
5. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Педагогічна преса, 2006. 288 с.
6. Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. Київ: Грамота, 2006. 296 с.
7. Пентилюк М. І., Гайдаєнко І. В., Ляшкевич А. І., Омельчук С. А. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Освіта, 2006. 272 с.
8. Бондаренко Н. В., Ярмолюк А. В. Українська мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Освіта, 2006. 240 с.
9. Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. Київ: Освіта, 2003. 272 с.
10. Ющук І. П. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. Київ: Арт-Освіта, 2004. 288 с.
11. Олійник О. Б. Українська мова: Підручник для 7 кл. середньої школи. Київ: Вікторія, 2003. 364 с.
12. Біляєв О. М., Пентилюк М. І., Симоненкова Л. М., Симоненкова Т. П. Українська мова: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: ВД «Афон», 2004. 128 с.
13. Ющук І. П. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. Київ: Арт-Освіта, 2004. 256 с.
14. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. Київ: Вікторія, 2004. 288 с.
15. Біляєв О. М., Пентилюк М. І., Симоненкова Л. М., Симоненкова Т. П. Українська мова: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: ВД «Афон», 2004. 128 с.

16. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. Київ: Освіта, 2002. 256 с.
17. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 9 кл. середньої школи. Київ: Вікторія, 2003. 384 с.
18. Біляєв О. М., Пентилюк М. І., Симоненкова Л. М., Симоненкова Т. П. Українська мова: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Освіта, 2002. 208 с.
19. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 10–11 кл. середньої школи. Київ: Вікторія, 2004. 448 с.
20. Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Освіта, 2004. 384 с.
21. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. К.: Освіта, 2005. 208 с.
22. Плющ М. Я., Грипас Н. Я. Українська мова. Довідник. Київ: Освіта, 2002. 228 с.
23. Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Арт-освіта, 2001. 336 с.
24. Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Школяр, 2005. 528 с.
25. Семенюк Г. Ф., Ткачук М. П., Ковальчук О. Г. Українська література: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Освіта, 2006. 512 с.

Ви можете користуватися також іншими підручниками, посібниками, довідниками та словниками, рекомендованими Міністерством освіти і науки України.

4. Критерії оцінювання знань

Вступне випробування з української мови та літератури проводиться в письмовій формі.

Особи, які отримали на вступному випробуванні з української мови та літератури менше 100 балів, не допускаються до участі в конкурсі.

Апеляційна заява на результат фахових вступних випробувань подається до приймальної комісії ХКТЕІ не пізніше 15.00 наступного робочого дня після дня оголошення оцінки з фахового вступного випробування. Порядок розгляду апеляцій відбувається згідно «Положення про апеляційну комісію ХКТЕІ».

Критерії оцінювання завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (власного висловлення) з української мови

Зміст та мовне оформлення власного висловлення оцінюють за критеріями, які викладено в таблиці.

Критерій	Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
1. Теза	Учасник вправно формулює тезу	2
	Учасник не формулює тези вправно	1
	Учасник не формулює тези або формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі	0
2. Аргументи	Учасник наводить принаймні два доречні й переконливі аргументи	2
	Учасник наводить принаймні один доречний аргумент. Аргументи дублюють один одного, у другому аргументі перефразовано зміст першого. Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези	1

	Учасник не наводить жодного аргументу, або наведені аргументи не є доречними	0
3.1. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	Один з аргументів підкріплено принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи іншого виду мистецтва	2
	Немає мотивації наведення прикладу. Приклад не конкретизований через художній образ. У прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає, або він не є доречним	0
3.2. Приклад, що є випадком із життя або історичною подією	Учасник наводить принаймні один доречний приклад із власного життя або подію з історії чи суспільно-політичного життя, що є конкретною, локалізованою в часі та просторі	2
	Немає мотивації наведення такого прикладу; він не конкретизований; у ньому є фактичні помилки	1
	Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає, або він не є доречним	0
4. Логічність, послідовність	Висловлення демонструє зосередженість на запропонованій проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу)	2
	У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки	1

	Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає	0
5. Висновок	Висновок відповідає запропонованій темі й органічно пов'язаний із тезою, аргументами й прикладами	2
	Висновок лише частково відповідає тезі або лише частково пов'язаний з аргументами та прикладами	1
	Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами	0
6.1. Орфографія та пунктуація	Кількість помилок 0–1	4
	Кількість помилок 2–6	3
	Кількість помилок 7–11	2
	Кількість помилок 12–16	1
	Кількість помилок 17 і більше	0
6.2. Лексика, граматики та стилістика	Кількість помилок 0–1	4
	Кількість помилок 2–4	3
	Кількість помилок 5–7	2
	Кількість помилок 8–10	1
	Кількість помилок 11 і більше	0

Роботу, що не відповідає темі власного висловлення, оцінюють у 0 балів. Роботу обсягом до 100 слів оцінюють у 0 балів.

Таблиця переведення тестових балів з української мови і літератури у рейтингову оцінку (за шкалою 100 – 200 балів)

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100 – 200
0	не склав
1	не склав
2	не склав
3	не склав
4	не склав
5	не склав
6	не склав
7	не склав
8	не склав
9	не склав
10	не склав
11	не склав
12	не склав
13	не склав
14	не склав
15	не склав
16	не склав
17	не склав
18	не склав
19	не склав
20	не склав
21	не склав
22	не склав

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100 – 200
23	100
24	102
25	104
26	105
27	107
28	109
29	111
30	112
31	114
32	116
33	118
34	119
35	121
36	123
37	124
38	126
39	127
40	129
41	131
42	132
43	134
44	135
45	136
46	138
47	139
48	141
49	142
50	143

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100 – 200
51	145
52	146
53	147
54	148
55	150
56	151
57	152
58	153
59	155
60	156
61	157
62	158
63	159
64	160
65	162
66	163
67	164
68	165
69	166
70	167
71	168
72	169
73	170
74	171
75	173
76	174
77	175
78	176

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100 – 200
79	177
80	178
81	179
82	180
83	181
84	182
85	183
86	184
87	185
88	186
89	187
90	188
91	189
92	190
93	191
94	192
95	193
96	194
97	195
98	196
99	197
100	197,5
101	198
102	199
103	199,5
104	200